

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ  
ΚΑΘΕ  
ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΣΥΝΑΡΜΟΗ  
ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΔΡ. 10  
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ Φ. Χρ. 10

Τιμή Φύλλου  
10 λεπτά 10

ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΛΟΓΩΝ  
-ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΕΓΓΩΝ-



ΕΤΟΣ Α'. | ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 28 Δεκεμβρίου 1903 | ΓΡΑΦΕΙΑ : 'Οδός Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 76

### ΣΤΟ ΦΥΛΛΟ

#### ΤΗΣ ΑΛΛΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Από το άλλο φύλλο ο «Νουμαί» μπαίνει στο δεύτερο χρόνο. Γι' αυτό λοιπόν θα εκδοθή και με δώδεκα σελίδες, έτσι για να γιορτάση την ημέρ' αυτή, που έχει μεγάλη σημασία για τον αγώνα του.

Στο φύλλο αυτό — το πανηγυρικό, να το πούμε — θα δημοσιευθούν κοντά σ' άλλα, και τάκελευθα :

- Τού ΨΥΧΑΡΗ: Γράμμα αφιερωτικό. (Ο προλογος ενός καινούργιου ρομάντζου του «Τά δυο αδέρφια» που το αφιερώνει στην κυρίαν Ν. 'Επισκοποπούλου).
- Τού ΠΑΛΛΗ: Ένα κομμάτι από το Φ της 'Ιλιάδας (άνεκδοτο).
- Τού ΠΑΛΑΜΑ: Παίημα.
- Τού ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑ: Γύρω τριγύρω στα σαράβαλα.
- Τού ΣΤ. ΡΑΜΑ: Οι νέοι μας.
- Τού ΛΟΓΓΟΥ: «Ο Δάφνης και η Χλόη» (άρχατο μυθιστόρημα μεταφρασμένο από τον 'Ηλία Π. Βουτιερίδη).
- Της ΑΡΟΛΑΦΝΟΥΣΑΣ: «Η Γλώσσα των Γυναικῶν».
- Τού ΝΙΤΣΕ: «Το τραγούδι του Τάφου» (μετάφρ. Παύλου Γνευτού). κτλ. κτλ.

— ΜΗ ΒΡΙΖΕΤΕ  
ΤΟΥΣ ΒΟΥΛΓΑΡΟΥΣ

[Ο σεβαστός συνεργάτης μας κ. Νικ. Κονεμένος είχε δημοσιεύσει εδώ και δυο μήνες στο «Νουμαί» ένα άρθρο του με τον τίτλο «Δυο συμβουλαις» που μ'αξ εξώρ- κισε να μη βρίζουμε τους Βουλγάρους, γιατί με τίς βρι-

#### Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ „ΝΟΥΜΑ“



ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΟΝΕΜΕΝΟΣ

σιές τίποτε δεν γίνεται, ή κάλλιο γίνεται κακό μεγάλο και στους δημοσφεις μας που ζούν στη Βουλγαρία και στην Ελλάδα την ίδια που θ'αναγνωστή μιὰ μέρα, άργά ή γρήγορα, νάρθη μούτρα με μούτρα με την Βουλγαρία κ' έτσι θά'χη ένα έχθρο άμείλιχτο άπέναντί της.

Στό άρθρο εκείνο άπάντησε τότε ο κ. Βουτιερίδης, ύποστηρίζοντας, πώς είναι χρέος μας έθνικὸ νά βρίζουμε τους Βουλγάρους, άφου τίποτ' άλλο νά τους κάμουμε δέν μπορούμε (φύλλο 64 τό άρθρο του κ. Κονεμένου, φύλλο 65 του κ Βουτιερίδη ή άπάντησι). 'Ο σεβαστός συνεργάτης μας δέν τήν παραδέχεται: αυτή τή δικαιολογία, άλλ' επιμένει στη γνώμη του και τήν ύποστηρίζει με πολυσέλιδο άρθρο που μ'ας έστειλε και που άναγκαζόμαστε, άφου τά στενόχωρα του «Νουμαί» όρια δέν μ'ας επιτρέπουν νά τό δημοσιεύσουμε όλόκληρο, νά δημοσιεύουμε ένα κομμάτι του μονάχα, άρκετό κ' αυτό νά δεξή πόσο βαθειά και πόσο ζάστερα εξετάζει τό ζήτημα ο κ. Κονεμένος].

'Ο κ. 'Ηλίας Π. Βουτιερίδης άποκρονόμενος στό άρθρο μου τό επιγραφόμενο Δυο συμβουλαις

δίνει γνώμη ενάντια τής: έδικής μου και λέει πώς πρέπει και έχομε χρέος, έθνικὸ χρέος, νά βρίζωμε τους Βουλγάρους, άφου δέν δυνόμαστε νά κάμουμε άλλο τίποτα' και ύποστηρίζει αυτή τή γνώμη του με τό παράδειγμα και με τήν άθθεντία των Φραντσέζων ή Γάλλων (ας τους όνομάσω κ' εγώ έτσι ακολουθώντας με δυσάρεσκειά μου τό γενικὸ ρέμμα) (\*) άφου άπό τόν καιρό του πολέμου, τώρα τριάντα τόσους χρόνους δέν έχουν λείψει νά βρίζουν τους Γερμανούς.

Δέν έχει εξετάσει όμως ο κ. Βουτιερίδης και ποιολ είν' εκείνοι οί Γάλλοι άφου τους βρίζουν και δέν έχει φροντίσει νά λάβη τά όνόματά τους για νά τά κοινοποιήση και σ' έμάς. 'Εκείνοι οί Φραντσέζοι ή Γάλλοι άφου βρίζουν τους Γερμανούς είναι δημαγωγοί, όσο είναι και οί έφημεριδογράφοι οί δικοί μας άφου βρίζουν τους Βουλγάρους. Αύτοι ύπηρετούν πάντα ταις πρόληψαις και τά αισθήματα του λαού δηλ. του όχλου, ή έπειδή έχουν συμφέρον νά κολλικεύουν τόν όχλο ή έπειδή άποταλούν μέρος του όχλου και οί ίδιοι αύτοί. 'Ο άδερφός σφάζει τήν άδερφή χωρίς δικαίον λόγο, και οί έφημεριδογράφοι μας έν χορῶ κάθε φορά, και δύο τρεις φορές τό χρόνο, πλέκουν τό έγκώμιο του φονιά.

Κατ' έμέ τό νά περιορίση τινάς ένα αισθημά του μπορεί νά του είν' άδύνατο, όχι όμως άδύνατο και νά περιορίση τή γλώσσα του και νά μη βρίζη. Σε έναν έρωτόληπτο, κυριεμμένον άπό τό πάθος, δέν μπορούμε βέβαια νά συμβουλέψωμε και νά ειπούμε «Μην άγαπάς» μήτε νά ειπούμε «Τράβα χέρι» δηλ. παραιτήσου, όσο που εκείνος έχει τήν έλπίδα όπως θά κατορθώσει ν' άπολάψη τό ποθούμενο. Κι' αν σέ όλα τ' άλλα ήθελε ύπάρχη έλεύθερη θέλησι, σέ τούτο βέβαια δέν ύπάρχει και άς με συμπαθήσουν οί θεολόγοι, έπειδή τό αισθημα και τό πάθος αυτό είναι παραπολύ δυνατό. 'Ο έρωτόληπτος λέει: «Ας λάβω τό ποθούμενο, και νά δώσω τή ζωή μου και τήν ψυχή. Τό ειχε ειπεί ο Φάουστος στα γεράματά του και χωρίς νά ήναι ακόμα κυριεμμένος άπό τό έρωτικό πάθος για τή Μαργαρίτα. Και ο Goethe ειχε άντιγράψει άπό τήν φύσιν. Σε έναν άλλον όμως

(\*) 'Ολη ή Ευρώπη τους λέει Φραντσέζους' αύτοι οί ίδιοι λέν όπως είναι Φραντσέζοι' μόνον έμεις τους θέλωμε Γάλλους! Και είν' αυτό τό γλωσσικὸ σύστημα άφου μ'ας συμβουλεύουν οί λογιώτατοι ν' ακολουθήσωμε.

όπου να είχε πάρει την κακή συνήθειαν να βρίζη ή να βλαστημάη· μπορούμε καλύτερα να του εἰπούμε: Μὴ βρίζης ἢ Μὴ βλαστημάς, ἐπειδὴ τὸ νὰ μὴ βρίζῃ καὶ βλαστημάη εἶναι μιὰ ἐντολὴ ὅπου σὲ αὐτὴ δὲν εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ ὑποταχθῆ καὶ νὰ ὑπακούσῃ, ἔχοντας μάλιστα καὶ συμφέρον, ὅξω μόνον κι' ἂν ἤθελ' ἦναι κανέναν φρενοβλαθῆς.

Ἐγὼ δὲν εἶχα εἶπει « Ἀγαπάτε τοὺς Βουλγάρους », καθὼς θὰ τὸ ἔλεγε ὁ Χριστός· μῆτε εἶχα εἶπει « Ἀφήσατε τοὺς Βουλγάρους νὰ κάμουν ὅ,τι θέλουν καὶ μὴν ἀνακατόνεστε, καὶ μὴ μιλήτε, καὶ μὴν ὑποστηρίζετε τὰ δικαιώματά σας »· ἀλλὰ εἶχα εἶπει ἀπλούστατα « Μὴ βρίζετε τοὺς Βουλγάρους ». Μόνον σὲ ἓναν ἐξηγούμενον καὶ ζουρλὸν ποιητὴ θὰ ἐμπορούσε νὰ συμπαθηστῆ τοῦτο, καὶ μόνον γιὰ ἐκείνον θὰ ἐμπορούσε τινὰς νὰ εἴπῃ ὅπως τὸ ζήτημα δὲν τὸ λύει ἡ ξερῆ λογικὴ.

Καὶ τὸν τέτοιον ποιητὴ δὲν θὰ τὸν ἐσυνερίζουσαν καὶ θὰ τὸν ἐσυγχωρούσαν ἕως καὶ οἱ ἴδιοι οἱ Βουλγάροι. Ἀλλὰ ὡς κι' ἐκεῖνος ὅμως, ὑποχρεωμένος θὰ δύνοσταν νὰ περιορίσῃ τὴ γλώσσα του. Καὶ νὰ ὅπου τὸ ζήτημα τὸ ἔχει λύσει ἡ « ξερῆ λογικὴ ».

Ἐχοντας συμφέρον καὶ ἔχοντας ὠφέλειαν νὰ μὴ βρίζωμε, καὶ δυνάμενοι νὰ περιορίζωμε τὴ γλώσσα μας καὶ νὰ μὴ βρίζωμε,—δὲν πρέπει νὰ βρίζωμε, καὶ κάνωμε φρόνιμα, νὰ μὴ βρίζωμε. Αὐτὸ τὸ λέει ἡ ξερῆ λογικὴ. Ὁ κ. Β. ὅμως, χωρὶς νὰ μᾶς ἀρνῆται τὸ συμφέρον ὅπου ἔχομε γιὰ νὰ μὴ βρίζωμε τοὺς Βουλγάρους, καὶ χωρὶς νὰ μᾶς ἀρνῆται ὅπως οἱ ὁμοθετεῖς μας ἔχουν πλερώσει πολὺ ἀκριβῶς « τὰς θρησκείας » τὰς δικαίους μας, καὶ χωρὶς νὰ μᾶς δείχνῃ τὴν ὠφέλειαν, τωρινὴν ἢ μέλλουσαν, ὅπου θὰ εἶχαμε ἀπὸ τὰς θρησκείας, μᾶς παρακινεῖ νὰ βρίζωμε ἀποκαλώντας καὶ εὐλογημένους αὐταῖς τὰς θρησκείας. Τοῦτο, καὶ μόνον τοῦτο, εἶν' ἐκεῖνο ὅπου ξεφεύγει κι' ὅπου δὲν τὸ λύει βέβαια ἡ ξερῆ λογικὴ.

Ὅσο γιὰ τὸ ἄρθρο τῆς αἵρεσις, λέγοντας ὁ κ. Βουτιεριδῆς ὅπως εἴμαστε δικαιολογημένοι. Ἄρῃ εἶχαμε τὴν καλὴ τύχη καὶ εἶχαμε γένει βασιλεῖο ἀνεξάρτητο, ν' ἀποσπασθῶμε ἀπὸ τὸν Πατριάρχην, ὅπως δὲν ἦταν ὅμως δικαιολογημένοι νὰ κάμουν τὸ ἴδιο καὶ οἱ Βουλγάροι, βρισκόμενοι ἀπουκῆτω ἀπὸ τὸν Σουλτάνο, τοῦτο εἶναι σὰν νὰ ἔλεγε ὅπως ἐμεῖς ἐπειδὴ ἔχομε ἀποκτήσει καὶ κατοικοῦμε σὲ σπιτὶ δικό μας, εἴμαστε δικαιολογημένοι νὰ φορέσωμε σκουλαρίκια· καὶ ὅπως οἱ Βουλγάροι ὅπου δὲν ἔχουν ἀποκτήσει ἀκόμα σπιτὶ δικό τους κι' ὅπου κατοί-

κοῦν σὲ σπιτὶ ξένο, δὲν εἶναι δικαιολογημένοι νὰ τὰ φορέσωμε. Ἀλλ' ἂν οἱ Βουλγάροι εἶχαν ἓνα συμφέρον γιὰ νὰ τὰ κάμουν (καὶ κάποιο συμφέρον χωρὶς ἀμφιβολία θὰ εἶχαν), τοῦτο ὁ κ. Βουτιεριδῆς δὲν τὸ λαβαίνει τελείως ὑπ' ὄψιν του. Εἶχαν συμφέρον ἢ δὲν εἶχαν ; Βέβαια εἶχαν. Καὶ λοιπὸν ἦταν δικαιολογημένοι. Ἐκκαμαν αὐτοὶ ὅτι τοὺς ὑπαγόρευε τὸ συμφέρον τους, καθὼς εἶχαμε κάμει κι' ἐμεῖς ὅ,τι μᾶς ὑπαγόρευε τὸ συμφέρον τὸ δικό μας. Ἡ μὴ δὲν τὸ ξέρουν κι' ἐκεῖνοι, ὅσο κι' ἐμεῖς τὸ ξέρουμε, ὅπως ἡ θρησκεία ὑπηρετεῖ τὴν πολιτικὴν, ἐνῶ ἡ πολιτικὴ ἐργάζεται κυρίως γιὰ τὸ καυμένο τὸ καρβέλι ; Ὅσο γιὰ τὰς φυλετικαῖς Ἐκκλησιαστικαῖς ὅπου, καθὼς μᾶς πληροφορεῖ ὁ κ. Β., ἡ Ἐκκλησία ἢ Ὁρθόδοξη ἔχει νόμο καὶ δὲν τὰς ἀναγνωρίζει κι' ὅπου γιὰ τοῦτο θεωρεῖ αἰρετικούς τοὺς Βουλγάρους ὅπου ἔχουν κάμει Ἐκκλησίαν δική τους, πιστεύω αὐτὸ νὰ μὴν ἔχει σχέσι μὲ τὸ δόγμα καὶ μὲ τὴν οὐσίαν τῆς θρησκείας καὶ ὅπου ἐπομένως τὸ ἐπιθετὸ αἰρετικὸς νὰ μὴν ἀρμόζῃ στὴν περίστασι. Καὶ μ' ὅλο τὸ σχίσμα, οἱ Βουλγάροι ἀκολουθοῦν πάντα νὰ ἦναι χριστιανοὶ ἀνατολικοὶ ὁρθόδοξοι τὸ ἴδιο καθὼς εἴμαστε κι' ἐμεῖς καὶ μὲ καμμία διαφορὰ ἀπὸ μᾶς. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια.

Ἐγὼ δὲν ἐθέλησα νὰ ἐβγῶ δικηγόρος τῶν Βουλγάρων μῆτε πρῶτα μῆτε καὶ τώρα. Καὶ τὸ σπιτὶ μου φυσικὸ εἶναι νὰ τὸ ἀγαπᾶω κάτι περισσότερο παρά ὅ,τι τὸ ξένο σπιτὶ, πρὸς τὸ συμφέρον τῶν παιδιῶν μου. Καὶ συμβουλεύοντας νὰ μὴ βρίζωμε τοὺς Βουλγάρους, τὸ ἔχω συμβουλεύσει ὄχι μόνον ἐπειδὴ θέλω ἀπλῶς νὰ ὑπηρετήσω τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ καὶ ἐπειδὴ πιστεύω ὅπως αὐτὸ εἶναι τὸ συμφέρον τοῦ σπιτιοῦ μου. Ὁ κ. Β. τὸ ἔχει ἀναγνωρίσει τοῦτο, καὶ τὸ ἔχει εἶπει ρητῶς καὶ δημοσίως, καὶ τὸν εὐχαριστῶ. Ἐτσι κι' ἐγὼ ἀναγνωρίζω ὅπως ὅ,τι ἔχει εἶπει ἐναντίον τῆς ἐδικῆς μου γνώμης καὶ συμβουλῆς, τὸ ἔχει εἶπει ἐπειδὴ δὲν ἐμελέτησε καλὰ καὶ ὅσο ἔπρεπε τὸ ἀντικείμενο αὐτὸ, καὶ πιστεύω ὅπως μὲ μιὰ νέαν ἐξέτασι καὶ μὲ μιάν νέαν σκέψιν θὰ συμφωνῆσῃ κι' αὐτὸς μαζὶ μου.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΟΝΕΜΕΝΟΣ

**ΔΕΣΨΟΙΝΙΣ** καλῆς οἰκογενείας, ἡνωρίζουσα τελείως τὴν Γαλλικὴν καὶ τὴν Γερμανικὴν, ζητεῖ θεσιν παιδαγωγοῦ ἀρὰ τινὶ οἰκογενεῖα εἴτε ἐνταῦθα, εἴτε ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῷ ἐξωτερικῷ. Πληροφορίαι ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ „Νουμά”.

## ΘΑΝΑΤΟΣ

Σκέδρωσε ὁ γέρος ποιητὴς ἀπ' τοῦ καιροῦ τὰ βέλγη, μὰ μέσ' ὅτ' οὐ τοῦ ἀκόμα ἀνθοῦν τῆς φαντασίας  
[ τὰ κρίνα,  
στάζει ἀπ' τὰ χεῖλη του ἀπαλὰ τῆς καλωσύνης μέλι,  
καὶ χύνεται ὅσ' ἡ δὴν του μίδς ἠδονῆς ἢ ἀχτίνα.

Ἀσπρόμαλλος ὁ ποιητὴς κάθεται ἐκεῖ ὅσ' ἡ ἀκρῆ,  
ἐνφ' ὅσ' οὐ τοῦτο κρέμεται ὅσ' ἔρρω μείλιον ἢ λύρα,  
τὸ παρεθῆρι δάδνυχτο—θωρεῖ τὰ οὐράνια μάκρη,  
καὶ ῥεεῖ ἀπὸ τὰ μᾶτια του τῆς κλάσας ἢ πλημμύρα.

Ἀξάφην ἢ βρύση τῶν ματιῶν στερεοῦται Καὶ πε-  
[ τίεται  
ἀπάνου καὶ στὴ λύρα του τονίζει τὸν καῦμό του  
καὶ ὅσ' ἡ στεργνὴν ἀχολογία τῆς λύρας, οὐδέται,  
[ οὐδέται,  
καὶ τὸν φιλοῦν κάποιοι σκιεὶς μεσ' ὅσ' οὐ παραδαρμῶ  
[ του

ΡΩΜΟΣ ΦΙΛΑΥΡΑΣ

## ΑΓΝΩΣΤΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

(Ἀφιερώνεται στὸν κ. Ὑπουργὸ τῆς Παιδείας)

Εἰς ἓνα ἀπὸ τὰ τελευταῖα μαθήματά του, ὁ κ. Χατζιδάκις μᾶς ἔδωσε τὸ μέτρο τῆς ἐπιστημονικῆς του εὐκρινείας· ὁ σοφὸς καθηγητὴς τῆς γλωσσολογίας δὲν ἐδίεσε ἐνφ' ἀκόμα ἀχνίζε τὸ αἷμα τῆς ὁδοῦ Σταδίου νὰ διακηρύττῃ ἀπὸ τὸ ὕψος τῆς καθηγητικῆς ἔδρας του πῶς αὐτὸς ὑπὸ θεωρητικὴν, δηλαδὴ ἐπιστημονικὴν ἐποψίν, εἶναι ὑπὲρ τῆς δημοτικῆς, στὴν ἐφαρμογὴν ὅμως συντάσσεται μὲ τοὺς Καθαριστάς. Αὐτὰ εἶπε ὁ καθηγητὴς καὶ οἱ φοιτηταὶ φυσικὰ χεῖροκρότησαν τὰ λόγια τοῦ καθηγητῆ των καθὼς μᾶς πληροφορεῖ ὁ « Ν. Ἀστὺ ». Πόσο ξεπέφτει στὴ συνειδήσει τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου ὁ κ. Χατζιδάκις μὲ τὴν ἀχαρακτήριστη αὐτῆ τακτικῆς του στὸ γλωσσικὸ ζήτημα, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸ εἰπούμε ἐμεῖς. Γιὰ τὸν κ. Χατζιδάκι φαίνεται πῶς ἐφαρμόζεται τὸ ἀρχαῖον ρητὸ « πολυμαθία νόον οὐ διδάσκει »· ὁ ἀνθρώπος ἐσπούδασε γλωσσολογίαν, τόσα χρόνια διδάσκει τὸ μάθημα αὐτὸ καὶ δὲν ἔμπόρεσε ἀκόμα νὰ μορφώσῃ μιὰ γνώμην χωρὶς ἀντιπάσεις καὶ παραλογισμοῦ. Τὸ πολυβύβλητο ἄρθρον του στὸ Ἐγκυκλοπαιδικὸν λεξικὸν εἶναι πασίγνωστο. Ἐρχόμεθα ἐμεῖς σήμερον νὰ προσθέσωμε καὶ ἄλλες ἀγνωστες λεπτομέρειες στὸ Μωσαϊκὸν αὐτὸ τῶν γνώμων τοῦ καθηγητῆ τῆς γλωσσολογίας. Κα-

### ΝΑΙΑ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗ

6 Η ΖΩΗ ΜΑΣ Κ' Η ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΜΑΣ 6

Α'.

## ΤΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΜΑΣ

Τὰ περιοδικὰ αὐτὰ ἦταν σημεῖα τῆς ἀφρώστιας του καὶ βγήκαν μεσ' ἀπὸ τὸν κύκλο του. Οἱ διευθυντῆς τους νόμιζαν, πῶς φέρουν τὸ γιατρικόν, μὰ δὲν ἔκαμαν τίποτε ἄλλο παρά νὰ τὴν δυνάμουν ἀσυνείδητα μὲ τὴν ἀταξία τους σ' ὅ,τι τοῦ ἔδιναν νὰ διαβάσει. Ὅπως μᾶς λέει ἡ λογικὴ, ὅτι εἶναι ἰδιαίτερη τέχνη τὸ διάβασμα, γιὰ τὴν δὲ φτάνει μονάχα νὰ διαβάσει κανένας πολλά παρά πρέπει καὶ νὰ ξέρει τὸ γιὰ τὴν διαβάσει τὸ καθεστῆ καὶ ὅτι πολὺ διαβάσμα χω-

ρὶς μέθοδο εἶναι ἀνώφελο τοῦ νοῦ κούρασμα, (\*) ἔτσι κι' ὅσοι θέλουν νὰ δώσουν σ' ἓνα κοινὸ νὰ διαβάσει πράματα, πῶς θὰ τὸ ἀνακορφώσουν, πρέπει νὰ ξέρουν τὴν δύναμιν, νὰ νοιώθουν τὸ γιὰ τὴν καὶ νὰ χουν μέθοδο, ἀλλιῶς ὁ κόπος τους εἶναι χαμένος καὶ κοντὰ στὰλλα καὶ βλαβερὸς. Ἐκλείσαν τὰ δὴν αὐτὰ περιοδικὰ μέσα στὶς σελίδες τους ἔργα φιλολογικὰ μεγάλα κι' ἀριστουργήματα. Μὰ μὲ τὸν τρόπο, ποῦ τὰ δώσαν στὸ κοινόν, τοῦ δυνάμωσαν τὴν ἀμφιβολίαν καὶ τὸ ἀνάγκασαν νὰ νομίσει, ὅτι ἡ φιλολογία δὲν εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ τὸ πνεῦμα τοῦ ἄρτου. Καὶ βλέπομε πόσο νεκρῶθηκεν ἡ φιλολογικὴ κίνησις στὴν τόπον μας ἀπὸ δῶ καὶ τρεῖς χρόνια. Πρῶτα, ἀπάνου στὴν θέρη τῆς ἀντιδραστῆς καὶ τὸ ζῶνμα τῆς σκέψης, τολμούσαν καὶ τὰ γράμματα νὰ ζητήσουν τὴν θέση τους μέσα στὴν καθημερινὴν ζωὴν μὰ σήμερον, ἐξὸν ἀπὸ κάποιας περιστάσεως, ποῦ γίνεται λόγος γιὰ φιλολογία ἀπὸ κάθε ἄλλη ἀφορμὴν παρά ἀπὸ πνευματικὴν ἀνάγκην, τὸ κοινὸν δὲ δίνει καμμία προσοχὴ

οὔτε καὶ φροντίζει γι' αὐτὴ. Καὶ δὲ μπορεῖ ν' ἀρνηθεῖ κανένας, ὅτι ἡ τέτοια κατάστασις εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἑλλείψεως περιοδικῶν, ποῦ θὰ ἦταν ἱκανὸν νὰ δείξει καθαρὰ τὴν ἀλήθειαν στὴ δουλιὰ του καὶ πῶς ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ξυπνήσει τὴν Νεοελληνικὴν σκέψιν.

Εἶχαν ὅλη τὴν ὄρεξιν νὰ γίνων ἀρχηγοὶ πνευματικῆς ἐπανστάσεως καὶ νὰ κάνουν τὸν κάθε νέον Ἑλληνα συγγραφεὴν ν' ἀκολουθήσει καινούργιον δρόμον στὴν τέχνην. Μὰ δὲ μπόρεσαν νὰ πετύχουν τίποτε ἀπ' αὐτὰ, γιὰ τὸν τίποτε ὁδηγοῦσαν ἡ ἐργασίαν τους μὲ τὸ ἀνακάτωμα, ποῦ βασιλεῦσε στὶς ἰδέας καὶ στὴν σκέψιν· Μέσα στὶς σελίδες τους ἔλεγεν ὁ κανένας ὅ,τι ἤθελε μὲ τὴν πῶ ἀπόλυτην ἐλευθερίαν καὶ χωρὶς νὰ ζητιέται ἡ βαθία ἀναλογία στὰ διάφορα ἔργα, πρωτότυπα ἢ ξένα, ποῦ δημοσίευαν. Τὴν ζήτησαν οἱ ἴδιοι οἱ συνεργάτες τους νὰ κάνουν δὲ μᾶς τὸ δείξαν καθαρὰ καὶ σφά. Κανένας ἀπ' αὐτοὺς ἔφερε καὶ δικὸν του θεὸν καὶ κανένας ἤθελε νὰ φανεῖ, πῶς ἀρχηγὸς γίνεται.

Ἀπὸ δῶ ἐβγιναν καὶ παρουσιάζονταν γιὰ ὁδηγοὶ τῶν νέων, ποῦ πρωτόμπαιναν στὸν ἀγῶνα, οἱ ἀδέξιοι μιμητῆς τοῦ Δ' Ἀννούτσου, ἀπὸ καὶ φώναζαν τὰ ἴδια οἱ μαθητῆς τάχατες τοῦ Ἀνατόλ Φράνκ, ἀπὸ τὴν

\* Essais de Philosophie, par Pierre Prevost Tom. second Liv. II De l'art de lire.